

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ๒. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการบริหารกิจการของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ที่มีต่อคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์

การวิจัยตามวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) โดยใช้วิธีเชิงสำรวจ (Survey Statistics) ซึ่งศึกษาจากกลุ่มพระสงฆ์ ในเมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) จากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็น พระภิกษุสามเณร จำนวน ๓๔๒ รูป วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (F-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ทำการจัดกลุ่มข้อมูลตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ (Data Grouping) จากนั้น จะทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique) ตามโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ประกอบการสังเกตของผู้วิจัยดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

๕.๑.๑ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น พระสงฆ์ จำนวน ๒๒๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๑ มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๓๐ ปี จำนวน ๑๔๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘ ไม่มีพรรษา จำนวน ๑๕๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐ มีวุฒิการศึกษาสามัญระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน ๓๒๓ รูป คิดเป็นร้อยละ

๖๗.๘ มีวุฒิการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมชั้นโท จำนวน ๑๑๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๗ มีตำแหน่งเป็นพระลูกวัด จำนวน ๑๗๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๖

๕.๑.๒ ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๘ เมื่อพิจารณา ในแต่ละด้าน พบว่า

๑) ด้านการปกครอง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ด้านการปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๔$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อคำถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ด้านการปกครอง อยู่ในระดับมากได้แก่ การให้ความสะดวกแก่พุทธศาสนิกชนในการบำเพ็ญกุศล การระงับอธิกรณ์ การวินิจฉัยปัญหาเพื่อยุติเหตุหรือการลงนิคหกรรม ที่เหลือผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๒) ด้านการศาสนศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ด้านการศาสนศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ การดูแล เร่งรัดให้มีการเรียนการสอนนักธรรมอย่างทั่วถึงอย่างน้อยที่สุดให้มีการอบรมพระธรรมวินัยโดยอนุโลมตามหลักสูตรนักธรรมตามพระสังฆาณัติ พ.ศ. ๒๕๑๐ และ การสรรหาและพัฒนาครูสอนนักธรรมและบาลี ที่เหลือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ อยู่ในระดับมาก

๓) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ โดยรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๑$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ การเป็นครูช่วยสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา ที่เหลือผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔) ด้านการเผยแผ่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ด้านการเผยแผ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๖$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ การจัดตั้งห้องสมุดภายในวัดเพื่อประโยชน์ในการศึกษาธรรมบาลีแก่พระสงฆ์และประชาชน ที่เหลือผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ด้านการเผยแผ่ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕) ด้านการสาธารณูปการ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพในการ บริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ด้านการสาธารณูปการ โดยรวม อยู่ ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อคำถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความ คิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ด้านการ สาธารณูปการ อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ มีการจัดสาธารณูปโภคเช่นน้ำไฟภายในวัด ที่เหลือผู้ตอบ แบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพ เมียนมาร์ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๖) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพ ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อคำถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ อยู่ในระดับมาก ได้แก่การกำหนดแผนงานที่จะปฏิบัติ และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ ที่เหลือ ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมือง เชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมือง เชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ จำแนกตาม อายุ พรรษา การศึกษาสายสามัญ การศึกษานักธรรม และตำแหน่ง ของพระสงฆ์ ที่อยู่ในอำเภอเมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพระสงฆ์ ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ โดยรวม ไม่แตก ต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็น พระสงฆ์ ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐ ฉาน สหภาพเมียนมาร์ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

พรรษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพระสงฆ์ ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ โดยรวมไม่แตกต่าง กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีพรรษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพ เมียนมาร์ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

วุฒิการศึกษาสามัญ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพระสงฆ์ ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นไม่ต่างกัน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ แตกต่างกันทุกด้าน

วุฒิการศึกษาทางธรรม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความคิดเห็นไม่ต่างกัน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ ที่เหลือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ แตกต่างกันทุกด้าน

ตำแหน่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นไม่ต่างกัน ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ที่เหลือผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ แตกต่างกันทุกด้าน

๕.๑.๔ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ สรุปได้ดังนี้

๑) ด้านการปกครอง พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ในด้านการปกครอง คือ ไม่มีการอบรมผู้บริหาร มีจำนวน ๘๑ รูป และรองลงมา คือ ปกครองยังไม่เป็นไปตามกฎระเบียบ มีจำนวน ๗๖ รูป และน้อยที่สุดคือ การปกครองไม่มีความอิสระ จำนวน ๒๖ รูป ส่วนข้อเสนอแนะด้านการปกครองพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ควรจัดให้มีการอบรมเรื่องเกี่ยวข้องกับการปกครองคณะสงฆ์ และกฎระเบียบต่างๆ มีจำนวน ๘๕ รูป และรองลงมา คือ ต้องปกครองตามกฎระเบียบและปกครองแบบคณะสงฆ์ไทย มีจำนวน ๗๖ รูป และน้อยที่สุดคือ ควรต้องหาทางให้มันมีความอิสระ กว่าสมัยปัจจุบัน จำนวน ๓๖ รูป

๒) ด้านการศาสนศึกษา พบว่าปัญหาและอุปสรรค ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ในด้านการศึกษา คือ การศึกษาที่อยู่บ้านนอก ไม่มีโอกาส มีจำนวน ๘๙ รูป และรองลงมา คือ มีกองทุนช่วยในการศึกษาน้อย มีจำนวน ๖๘ รูป และน้อยที่สุดคือ พระสงฆ์ไม่สนใจการศึกษา จำนวน ๓๒ รูป ส่วนข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ต้องมีโอกาสเท่ากันทุกๆ ที่ มีจำนวน ๙๓ รูป และรองลงมา คือ จัดให้มีกองทุนส่งเสริมทางการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรมากกว่านี้ มีจำนวน ๖๒ รูป และน้อยที่สุดคือ ควรต้องยกย่องเกียรติครูสอนมากกว่านี้ จำนวน ๒๑ รูป

๓) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พบว่าปัญหาและอุปสรรค ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ในด้านการศึกษาสงเคราะห์ คือ ขาดแคลนผู้สนับสนุนในด้านปัจจัยและบุคลากร มีจำนวน ๖๒ รูป และน้อยที่สุดคือ พระสงฆ์มีเวลาน้อยในการสอนประชาชน จำนวน ๒๑ รูป ส่วนข้อเสนอแนะด้านการศึกษาสงเคราะห์ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ มีประเด็นที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ ควรสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามเขตตำบลต่างๆ มีจำนวน ๘๔ รูป และรองลงมา คือ ควรหาผู้สนับสนุนด้านปัจจัย เงินทุน และ บุคลากร มีจำนวน ๗๒ รูป และน้อยที่สุดคือ ควรต้องหาทุนจากที่อื่นๆ มาช่วย จำนวน ๒๓ รูป

๔) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่าปัญหาและอุปสรรค ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ในด้านการเผยแผ่ คือ ไม่มีเอกสารในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งถึงต่อพุทธศาสนิกชน ที่ต้องการ มีจำนวน ๕๑ รูป และน้อยที่สุดคือ การลงภาคสนามมีน้อยมาก จำนวน ๒๔ รูป ส่วนข้อเสนอแนะด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ จัดให้มีกองทุนในการเผยแผ่ธรรม และ อบรมสั่งสอนประชาชน มีจำนวน ๙๕ รูป และรองลงมา คือ ควรมีเอกสารหรือหนังสือเกี่ยวกับการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาตามที่ต้องการ มีจำนวน ๖๖ รูป และน้อยที่สุดคือ ควรต้องจัดการอบรม พระภิกษุ สามเณรให้มีสมณสัญญาและรู้พระธรรมวินัย มีจรรยา มารยาท มากกว่านี้ จำนวน ๒๖ รูป

๕) ด้านการสาธารณูปการ พบว่าปัญหาและอุปสรรค ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ในด้านสาธารณูปการ คือ ต้องอาศัยญาติโยมศรัทธาชาวบ้านอย่างเดียว มีจำนวน ๗๙ รูป และน้อยที่สุดคือ อาคารสถานที่บางวัดขาดการดูแลให้เรียบร้อย จำนวน ๖๙ รูป ส่วนข้อเสนอแนะด้านสาธารณูปการ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ควรมีการเพิ่มที่พักอาศัยอีก มีจำนวน ๖๙ รูป และรองลงมา คือ ควรมีทางรัฐ มาช่วยสร้าง และดูแลซ่อมแซมปฏิสังขรณ์ วัดภายในวัด มีจำนวน ๕๑ รูป และน้อยที่สุดคือ ควรให้เจ้าอาวาส และพระภิกษุสามเณรในวัด มีความรับผิดชอบในการช่วยกันดูแลให้อยู่ในสภาพที่น่าดู จำนวน ๒๒ รูป

๖) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ พบว่าปัญหาและอุปสรรค ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ในด้านสาธารณสงเคราะห์ คือ ไม่มีการติดต่อประสานงาน กับหน่วยงาน ต่างๆ มีจำนวน ๙๘ รูป และรองลงมา คือ ปัญหาเรื่องยาเสพติดที่เข้ามาในคณะสงฆ์ อย่างเดียว มีจำนวน ๗๙ รูป และน้อยที่สุดคือ ขาดความร่วมมือกัน จำนวน

๒๕ รูป ส่วนข้อเสนอแนะด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ควรมีการติดต่อประสานงาน กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อช่วยในการให้ความช่วยเหลือแก่ สังคม มีจำนวน ๘๑ รูป และรองลงมา คือ จัดหาสถานที่ให้การอบรมเรื่องโทษของยาเสพติด เหมือนพระสงฆ์ในประเทศไทย มีจำนวน ๔๒ รูป และน้อยที่สุดคือ อบรมสั่งสอน และให้ความรู้สั่งสอน กับผู้ที่มีปัญหาเสพติด และอบายมุขต่างๆ จำนวน ๑๙ รูป

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีประเด็นในการอภิปรายผลจำแนกตามการ กิจการการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ๖ ด้านได้แก่ ๑) ด้านการปกครอง ๒) ด้านการศึกษา ศึกษา ๓) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ๔) ด้านการเผยแผ่ ๕) ด้านการสาธารณูปการ ๖) ด้านสาธารณสงเคราะห์ เพื่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นมีประเด็นการอภิปรายดังนี้

๕.๒.๑ อภิปรายผลประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์

จากผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลดังนี้

๑) **ด้านการปกครอง** จากผลการศึกษา พบว่าความคิดเห็นของพระสงฆ์เมืองต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะ การจัดประชุมพระภิกษุสามเณรเพื่ออบรมสั่งสอนด้าน วัตรปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย การออกระเบียบในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ การจัดกิจการของวัด เช่น บัญชีรายรับ-รายจ่ายให้เป็นไปด้วยดี ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้ว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ให้ความสำคัญแก่การปกครองเป็นอย่างมากและให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับการปกครอง มีคุณพระภิกษุสามเณร ในการระงับอธิกรณ์ การวินิจฉัยปัญหา เพื่อยุติเหตุหรือการลงนิคหกรรม มีการให้ความสำคัญสะดวกแก่พุทธศาสนิกชนในการบำเพ็ญกุศล ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในอำเภอเมืองเชียงตุง ในด้านการปกครองอยู่ในระดับมีความคิดเห็นมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร)** ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๐$)^๑

๒) ด้านการศาสนศึกษา จากผลการศึกษา พบว่าความคิดเห็นของพระสงฆ์เมืองต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก การศาสนศึกษาเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะการตรวจตรา เยี่ยมเยียนสำนัก ศาสนศึกษา การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่พระสงฆ์ที่เรียนนักรธรรมและบาลี การยกย่องเชิดชูเกียรติผู้สอนพระปริยัติธรรม เปรียญธรรมบาลี ประโยคต่าง ๆ ให้มีขวัญและกำลังใจได้ ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ให้ความสำคัญแก่ การปกครองเป็นอย่างมากและให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับการศาสนศึกษาเป็นอย่างมาก ในเรื่องการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการศาสนศึกษา พระสงฆ์ผู้บริหารมีการดูแล เร่งรัดให้มีการเรียนการสอนนักรธรรมอย่างทั่ว ถึงอย่างน้อยที่สุดให้มีการอบรมพระธรรมวินัยโดยอนุโลมตามหลักสูตรนักรธรรมตามสังฆนัต มีการสรรหาและพัฒนาครูสอนธรรมศึกษา มีการส่งเสริมให้ครูสอนพระปริยัติธรรม เปรียญธรรมได้เป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ตามโอกาส ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในอำเภอเมืองเชียงตุง ในด้านการศาสนศึกษาอยู่ในระดับมีความคิดเห็นมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูพิศาลธีรธรรม** ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๕$)^๒

๓) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ จากผลการศึกษา พบว่าความคิดเห็นของพระสงฆ์เมืองต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านการศึกษาสงเคราะห์เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะ การตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนทุกระดับชั้น การช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษาการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณร การช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาเฉพาะบุคคลผู้กำลังศึกษาที่มีความเดือดร้อน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ให้ความสำคัญแก่ การศึกษาสงเคราะห์เป็นอย่างมาก ในเรื่องการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการศึกษาสงเคราะห์ มีการตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ มีการช่วยเหลือด้าน

^๑พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทรโร), “ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๙๓.

^๒พระครูพิศาลธีรธรรม, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๙๑.

อุปกรณ์การศึกษาแล้วก็มี การจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อส่งเสริมการศึกษาแก่พระ ภิกษุและสามเณรมีการเรียนการศึกษา มีการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาเฉพาะบุคคลผู้กำลังศึกษา ที่มีความเดือดร้อนไม่มีทุนเพียงพอ ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในด้านการศึกษาอยู่ในระดับมีความคิดเห็นมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระธนดล นาคสุวณโณ (นาคพิพัฒน์)** ได้วิจัยเรื่อง“การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์”ผลการวิจัยพบว่า ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$)^๓

๔) ด้านการเผยแผ่ จากผลการศึกษา พบว่าความคิดเห็นของพระสงฆ์เมืองต่อประ สทิธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านการเผยแผ่เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะการแนะนำสั่งสอนอบรมประชาชนให้เข้าใจในศาสนาพืธี และการปฏิบัติ การเทศนาสั่งสอนประชาชนให้ตั้งอยู่ในศีลธรรมตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาโดยถูกต้อง การจัดให้มีการพิมพ์หนังสือธรรมะหรือการเทศน์ออกเผยแผร์เป็นธรรมทาน การจัดให้มีพระธรรมทูตหรือธรรมจาริกอบรมสั่งสอนแก่ชาวบ้าน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประสทิธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ให้ความสำคัญแก่ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ในเรื่องการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระสงฆ์ พระผู้มีอำนาจมีการแนะนำสั่งสอนอบรมพุทธศาสนิกชนให้เข้าใจในศาสนาพืธี และการปฏิบัติ มีการเทศนาสั่งสอนให้ตั้งอยู่ในศีล ธรรมตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาโดยถูกต้อง มีการพิมพ์หนังสือธรรมะออกเผยแผร์เป็นธรรมทานและมีพระสงฆ์ออกไปพระธรรมทูตหรือธรรมจาริกอบรมสั่งสอนแก่ชาวบ้าน ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา อยู่ในระดับมีความคิดเห็นมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมนูญ จารุวณโณ** ได้วิจัยเรื่อง“บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านการเผยแผ่ : กรณีศึกษาคณะสงฆ์ จังหวัดเพชรบุรี”ผลการวิจัยพบว่า ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.42$)^๔

๕) ด้านการสาธารณูปการ จากผลการศึกษา พบว่าความคิดเห็นของพระสงฆ์เมืองต่อประ สทิธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงใหม่ รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านการสาธารณูปการ เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะ การวางแผนในการก่อสร้างอาคารเสนาสนะภายในวัด การควบคุมดูแลการก่อสร้างโดยส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การจัดศาสนสมบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงและพระธรรมวินัย และการดูแลซ่อมแซม ปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดที่ชำรุดทรุดโทรม ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า

^๓พระธนดล นาคสุวณโณ (นาคพิพัฒน์), “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๘๐.

^๔พระมนูญ จารุวณโณ, “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านการเผยแผ่: กรณีศึกษาคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ให้ความสำคัญแก่ การสาธารณูปการเป็นอย่างยิ่ง ในเรื่องการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการสาธารณูปการ พระสงฆ์ พระผู้มีอำนาจคณะผู้บริหาร มีการวางแผนไว้อย่างดีมาก เพื่อจะจัดการก่อสร้างอาคารเสนาสนะ ภายในวัด การควบคุมดูแลการก่อสร้างโดยส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การจัดศาสนสมบัติให้เป็นไปตาม กฎกระทรวงและพระธรรมวินัย และการดูแลซ่อมแซม ปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดที่ชำรุดทรุด โทรมพอสมควร ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในอำเภอเมืองเชียงตุง ในด้านการสาธารณูปการ อยู่ใน ระดับมีความคิดเห็นมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหามณเฑียร วรธมโม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดพังงา” ผลการวิจัยพบว่า บทบาท ของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.40$)^๕

๖) **ด้านการสาธารณสงเคราะห์** จากผลการศึกษา พบว่าความคิดเห็นของพระสงฆ์เมือง ต่อประ สสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับปานกลาง ด้านการสาธารณสงเคราะห์ เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะ การ กำหนดแผนงานที่จะปฏิบัติและให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ และการช่วยเหลือให้คำแนะนำ ตามหลักศาสนาแก่บุคคลที่มีความเดือดร้อนหรือมีทุกข์ ซึ่งมีความ คิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมือง เชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ให้ความสำคัญแก่ การสาธารณสงเคราะห์เป็นอย่างยิ่ง ในเรื่องการบริหาร กิจการคณะสงฆ์ด้านการสาธารณสงเคราะห์ พระสงฆ์พระผู้มีอำนาจคณะผู้บริหารมีการ กำหนดแผนงานที่จะปฏิบัติและให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ และการช่วยเหลือให้คำแนะนำตามหลักศาสนาแก่บุคคลที่มีความเดือดร้อนหรือมีทุกข์ ตามความ คิดเห็นของพระสงฆ์ในอำเภอเมืองเชียงตุง ในด้านการสาธารณสงเคราะห์ อยู่ในระดับมีความคิดเห็น ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเกษมศักดิ์ วรสุโข (อาสนะทอง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่าบทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์อำเภอชุมแสงจังหวัด นครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.44$)^๖

^๕พระมหามณเฑียร วรธมโม, “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัด พังงา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^๖พระเกษมศักดิ์ วรสุโข อาสนะทอง, “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอ ชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๗๕ .

๕.๒.๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อ ประสิทธิภาพการบริหาร กิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ โดยจำแนกตาม อายุ พรรษา การศึกษาสายสามัญ การศึกษานักธรรม และตำแหน่งพระสงฆ์ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

๑. อายุ

พระสงฆ์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ไม่แตกต่างกัน การวิจัยพบว่า พระภิกษุที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธนดล นาคพิพัฒน์ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์” ซึ่งผลการวิจัยสรุปว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดบุรีรัมย์ มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าพระสงฆ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ไม่แตกต่างกัน^๗

๒. พรรษา

พระสงฆ์ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีพรรษาต่างกันมีความ คิดเห็นต่อประ สสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งให้เห็นว่าพระภิกษุที่มีพรรษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี” ซึ่งผลการวิจัยสรุปว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษา แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ไม่แตกต่างกัน^๘

๓. วุฒิกการศึกษาสามัญ

พระสงฆ์ที่มีวุฒิกการศึกษาสามัญต่างกันมีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ แตกต่างกัน ซึ่งให้เห็นว่าพระสงฆ์ ที่มีวุฒิกการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมมสุทโธ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุสามเณร ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาส ในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัย

^๗ พระธนดล นาคพิพัฒน์, “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๘๗.

^๘ พระครูวิบูลกิจสุนทร (เมธี สุนทโร), “ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๐๓.

ส่วนบุคคลพบว่า พระภิกษุสามเณรมีทัศนคติต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน^๙

๔. วุฒิการศึกษาทางธรรม

พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ แตกต่างกัน ซึ่งให้เห็นว่าพระสงฆ์ ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเกษมศักดิ์ วรสุโข อาสนะทอง ได้ทำการศึกษาเรื่อง “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์” ผลการ วิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุสามเณร บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ และวุฒิการศึกษาทางธรรม พบว่า พระภิกษุสามเณรที่มีความคิดเห็นต่อพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ แตกต่างกัน^{๑๐}

๕. ตำแหน่ง

พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ แตกต่างกัน ซึ่งให้เห็นว่าพระสงฆ์ ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเกษมศักดิ์ วรสุโข อาสนะทอง ได้ทำการศึกษาเรื่อง “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุสามเณร บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และตำแหน่งของพระสงฆ์ พบว่า พระภิกษุสามเณรที่มีความคิดเห็นต่อพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ แตกต่างกัน^{๑๑}

จากการสรุปสังเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ทำให้เห็นว่า ในบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง ในปัจจุบัน มีความแตกต่างกันไปกับสมัยก่อน ในด้านการปกครอง เห็นว่าพระภิกษุสามเณรสมัยปัจจุบันนี้ สนใจการปกครองของคณะสงฆ์มากขึ้น ในด้านการศาสนศึกษา พระสงฆ์สนใจในการศึกษา

^๙พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธรรมสุโท, “ประสิทธิภาพการดำเนินงานของเจ้าอาวาสใน จังหวัดนนทบุรี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

^{๑๐}พระเกษมศักดิ์ วรสุโข อาสนะทอง, “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์” ,*วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๘๗ .

^{๑๑}พระเกษมศักดิ์ วรสุโข อาสนะทอง, “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์” ,*วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๙๒ .

มากขึ้น ส่วนใหญ่อยากจะมาเรียนมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ในด้านการศาสนศึกษาสงเคราะห์นั้น ทางรัฐไม่มีการสนับสนุน ต้องอาศัยญาติโยมคนพื้นที่ ในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีวางแผนที่จะตั้งห้องสมุดภายในวัดเพื่อประโยชน์ในการศึกษาธรรมและ ความรู้ต่างๆ แก่เด็กและเยาวชน การบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่ ใน “ด้านการสาธารณูปการ” มีการสร้างวัดสร้างวิหาร มีการดูแลซ่อมแซมและปฏิสังขรณ์ถาวร วัตถุภายในวัดที่ชำรุดทรุดโทรมทุกๆ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ มีการอบรมสั่งสอนและ มีการช่วยเหลือให้คำแนะนำ ตามหลักศาสนา แก่บุคคลที่มีความเดือดร้อนหรือมีทุกข์ตามความเหมาะสม

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ ถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความยั่งยืนและการดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนา การปกครองคณะสงฆ์ ก็ต้องมีการควบคุมการดูแลและมีระเบียบแบบแผนของคณะสงฆ์ เพื่อที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติและการพัฒนาคณะสงฆ์ให้ดงามตามจารีตแห่งสงฆ์

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) พระสงฆ์ผู้บริหารคณะสงฆ์ควรปฏิบัติตามนโยบายของพระสงฆ์เมืองเชียงใหม่ การปกครองไม่จำเป็นต้องใช้อำนาจ กฎระเบียบข้อบังคับอย่างเดียว ควรต้องมีวิธีปกครองทางใจด้วย เช่น โอวาทปาฏิโมกข์ เพิ่มระเบียบ และไม่เคร่งครัดเกินไปหรือหย่อนยานเกินไป

๒) พระสงฆ์ผู้บริหารคณะสงฆ์ควรต้องช่วยกันดูแล การศึกษามากกว่านี้ ควรต้องเรียนพระไตรปิฎกเก่งเหมือนพระพม่า ควรต้องเรียนธรรมเก่งเหมือนพระไทย ควรต้องเรียนบาลีเก่งเหมือนพระศรีลังกา

๓) พระสงฆ์ควรให้การสนับสนุนการเป็นครูพระช่วยสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานที่ศึกษานั้นๆ ให้พระภิกษุสามเณรได้มีโอกาสในการแสดงความสามารถตามสติปัญญา ในด้านต่างๆ เช่น อบรมเยาวชนฯ

๔) ธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ ดีที่สุด แต่ในการเผยแผ่นั้น ทำไมเราสูญเสียในการเผยแผ่ สู้กับศาสนาต่าง ๆ ไม่ได้ พระสงฆ์ควรต้องเพิ่ม บุคลากร เอกสาร อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างเพียงพอ

๕) พระสงฆ์ทุกรูปควรมีการประชุมวางแผนให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ บำรุงรักษาอาคารเสนาสนะของวัด รวมทั้งการก่อสร้างเพื่อเติมเพื่อให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์น่าอยู่อาศัย

๖) พระสงฆ์เมืองเชียงใหม่ ควรมีบทบาทในการส่งเสริม ด้วยการปลุกจิตสำนึก ให้เข้าถึงชุมชน สร้างความเข้าใจแล้ว นำธรรมเข้าสู่ชุมชน และให้มีการติดต่อชุมชนแล้วให้ความช่วยเหลือแก่สังคม

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- ๑) ควรจัดประชุมพระภิกษุสามเณรเพื่ออบรมสั่งสอนด้าน วัตรปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยมากยิ่งขึ้น
- ๒) ควรสรรหาและพัฒนาครูสอนนักธรรมและบาลีอย่างเพียงพอ
- ๓) ควรสนับสนุน การเป็นครูช่วยสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาแก่เยาวชน
- ๔) ควรตั้งห้องสมุดภายในวัดเพื่อประโยชน์ในการศึกษาธรรมบาลีแก่พระสงฆ์และประชาชน
- ๕) ควรจัดสาธารณูปโภคเช่นน้ำไฟภายในวัด
- ๖) ควรจัดการจัดทำถนนภายในวัดให้สะดวกแก่การสัญจรไปมา

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- จากกาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีแนวทางในการสนับสนุนการทำการวิจัยครั้งต่อไปประเด็นต่อไปนี
- ๑) ควรศึกษากระบวนการจัดการของคณะสงฆ์ เพื่อให้เห็นถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงทาง ด้านการบริหารจัดการ
 - ๒) ควรศึกษาความคิดเห็นของพระภิกษุสามเณรในเขตปกครองที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ในรัฐฉาน อำเภอต่างๆ
 - ๓) ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ทราบรายละเอียดด้วยการสัมภาษณ์กับ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์เมืองเชียงตุง รัฐฉาน สหภาพเมียนมาร์ ต่อไป